

شدیدترین زلزله ایران در ۱۱۰ سال اخیر

سوم بهمن سال ۱۲۸۷ زمانی که پدربزرگ و مادربزرگ‌هایمان هم نبودند در ایران زلزله‌ای روی داد که هنوز عنوان شدیدترین زلزله ۱۱۰ ساله اخیر ایران را بر خود دارد.

سوم بهمن سال ۱۲۸۷ زمانی که پدربزرگ و مادربزرگ‌های مان هم نبودند در ایران زلزله ای روی داد که هنوز عنوان شدیدترین زلزله ۱۱۰ ساله اخیر ایران را بر خود دارد. این زلزله به بزرگی ۷.۴ ریشتر در سیلاخور در جنوب شهر بروجرد روی داد. شدت این زلزله به حدی بود که ترکیه، گرجستان و عراق را هم لرزاند. پس لرزه های بعدی آن، خود، زلزله های ویرانگر بودند و عمق فاجعه را بیش از قبل کرد. در این زلزله ۱۲۸ روستا آسیب دید، ۶۴ آبادی به کلی ویران شد و شمار کشته شدگان در آنها بین ۶۰۰۰ تا ۸۰۰۰ نفر برآورد شده است. با توجه به جمعیت و پراکندگی آن در قرن گذشته آمار ۸۰۰۰ کشته، قابل تأمل است.

به گزارش سلامت نیوز، روزنامه ایران نوشت: «زمین لرزه ۵.۹ ریشتری هفته گذشته در عمق ۸ کیلومتری زمین در استان آذربایجان شرقی زلزله مهیبی نبود اما دو عامل باعث شد تا چند روز سرخط خبرهای رسمی و شبکه های اجتماعی را به خود اختصاص دهد. در فیلم هایی که اولین ساعات پس از زلزله منتشر شد، زنی دیده می شد که مدام با اشک «بالام اولدی بالام اولدی» را زمزمه می کرد. فیلم نشان می داد مصیبت زلزله از خراب شدن خانه فراتر رفته و عزیزی را از او گرفته است. پس از آن مشخص می شد او دختر خردسالش را از دست داده است.

یک روز بعد ویدئوی دیگری در فضای مجازی هم رسانی شد که در آن دو کودک از ساختن ایران به زبان ترکی می گفتند. نکته تأسف آور این بود که این دو دختر ۱۰ و ۱۳ ساله، هر دو از جان باختگان زلزله اخیر بودند. یک سال پیش دوربین صداوسیما به این روستا رفته و با دانش آموزان آن گفت وگو کرده بود. در این فیلم زهرا و ریحانه کنار هم ایستاده اند. زهرا با هیجان و بدون لکنت و رسا به مجری برنامه می گوید: «آقا ما معلم نداریم، کلاس مان دو پایه است و نمی توانیم درس بخوانیم. کلاس اول خیلی خوب بودیم. اما حالا ریاضی مان ضعیف شده و کلاس های دوم و سوم قاتی هستند. وقتی ما اجتماعی داریم، کلاس دیگر فارسی دارد و کلاسمان قاتی می شود.» در این هنگام مجری می گوید: «باشد خوب، چرا عصبانی می شوی؟ ترسیدم ها». زهرا کلام مجری را قطع می کند و با قاطعیت و صلابت بیشتری با زبان شیرین کودکانه اش می گوید: «باید هم عصبانی شوم دیگر... من باید خوب درس بخوانم و در آینده مملکت را درست کنم...» زهرا و ریحانه دو قربانی زلزله در روستای ورنکش آذربایجان شرقی هستند. روستایی که همه کشته های زلزله اخیر در آن ساکن بودند.

علاوه بر این فیلم، نزدیکی زلزله اخیر به سالگرد زلزله دو سال پیش سرپل ذهاب، توجه ها را به این زلزله بیشتر جلب کرد. دو سال پیش هم در همین روزها زمین غرب کشور لرزید و خسارات جبران ناپذیری به خانواده ها و کشور وارد کرد. هنوز زلزله زدگان منطقه به طور کامل به وضعیت سابق و ثبات نرسیده اند که زلزله دیگری تقریباً در همان نزدیکی خواب را بر اهالی حرام کرد. شاید این همزمانی و یادآوری آوار و سرما باعث شد توجه ها به زلزله اخیر بیش از همیشه باشد. در خبرها نخستین آمار جان باختگان زلزله آذربایجان شرقی پنج نفر اعلام شد و حدود ۲۷۰ نفر نیز مجروح شدند. وسعت زلزله نسبت به زلزله های مهم گذشته ایران شاید کمتر بود ولی این دو عامل باعث شد زلزله ترکمانچای برای همیشه در یادها بماند.

شدیدترین زلزله تاریخ ایران

شاید کمتر کسی بداند شدیدترین زلزله تاریخ ایران، پرتلفات ترین آن هم بوده و با توجه به آمار جمعیت آن زمان در نوع خود مهیب ترین هم بوده است. اطلاعات درباره این زلزله که در دامغان و درست زیر همین شهر فعلی روی داده، اندک است. اما آنچه درباره آن ثبت شده این است: «دوم دی ماه سال ۲۳۵ شمسی که مصادف است با سال ۸۵۶ میلادی زمین لرزه ای به بزرگی ۷.۹ ریشتر در شهر دامغان روی داده است. این زمین لرزه حدود ۲۰۰ هزار کشته برجای گذاشت و تاکنون پس از گذشت بیش از هزار سال از آن فاجعه، ششمین زمین لرزه کشنده در تاریخ مدون بشر به شمار می آید.» ۲۷ سال بعد از آن یک زلزله دیگر با همین قدرت یعنی ۷.۹ ریشتر در اردبیل روی می دهد، به تاریخ سوم فروردین ۲۷۲ شمسی. در آن زلزله هم ۱۵۰ هزار نفر کشته می شوند.

شدیدترین زلزله ایران در ۱۱۰ سال اخیر

قرن ها گذشت تا زمین، دوباره به سختی لرزید و شدیدترین زلزله قرن اخیر را رقم زد. سوم بهمن سال ۱۲۸۷ زمانی که پدربزرگ و مادربزرگ های مان هم نبودند در ایران زلزله ای روی داد که هنوز عنوان شدیدترین زلزله ۱۱۰ ساله اخیر ایران را بر خود دارد. این زلزله به بزرگی ۷.۴ ریشتر در سیلاخور در جنوب شهر بروجرد روی داد. شدت این زلزله به حدی بود که ترکیه، گرجستان و عراق را هم لرزاند. پس لرزه های بعدی آن، خود، زلزله های ویرانگر بودند و عمق فاجعه را بیش از قبل کرد. در این زلزله ۱۲۸ روستا آسیب دید، ۶۴ آبادی به کلی ویران شد و شمار کشته شدگان در آنها بین ۶۰۰۰ تا ۸۰۰۰ نفر برآورد شده است. با توجه به جمعیت و پراکندگی آن در قرن گذشته آمار ۸۰۰۰ کشته، قابل تأمل است. باور کردنش سخت است اما بنا بر شواهد و اطلاعات محلی میانگین جابه جایی قائم سطح زمین در اثر این «گسلش» بین یک تا دو متر بوده است.

پرتلغات ترین زلزله ایران از قرن گذشته تا امروز

اگرچه زلزله سیلاخور شدیدترین زلزله در قرن گذشته ایران بوده اما پرتلغات ترین آن نبوده است. پرتلغات ترین زلزله در رودبار و منجیل روی داده است. آن چه ثبت شده کشته های زلزله رودبار در سال ۱۳۶۹ را بیش از ۳۷ هزار نفر نشان می دهد. هرچند که برخی از کارشناسان معتقدند زلزله بم در سال ۱۳۸۲ پرتلغات ترین بوده است. می گویند تعداد کشته های زلزله بم بیش از ۴۱ هزار نفر بوده است. آن زمان به علت مسائل امنیتی آمار را کمتر اعلام کرده اند. اما در آمار رسمی آمده است که زلزله بم ۲۵ هزار کشته بر جای گذاشته است.

طولانی ترین زلزله ایران

وقتی زمین در حال لرزیدن است، هر ثانیه آن انگار ساعتی می گذرد. در آن لحظات، زمان کش می آید و انگار خیال تمام شدن لرزیدن ندارد. شاید زلزله رودبار پرتلغات ترین زلزله نباشد، اما طولانی ترین شان است. پنجشنبه ۳۱ خردادماه ۱۳۶۹ زمین در رودبار و منجیل لرزید و ارتعاشات حاصل از امواج لرزه ای در استان های زنجان و گیلان و در بخش هایی از استان های آذربایجان شرقی، تهران، مرکزی، مازندران، سمنان، همدان، قزوین (الموت غربی) و کردستان به مدت حدود ۶۰ ثانیه احساس شد.

مهم ترین زلزله ای که به یاد مانده است

قطعاً کسانی هستند که در زمان زلزله ۱۳۰۲ که در کاشمر روی داده، در قید حیات بودند، اما اینکه آن را به یاد داشته باشند کمی بعید است. زلزله کاشمر سوم خرداد ۱۳۰۲ روی داد و یکی از زلزله های مهم ایران است، زیرا در آن بیش از ۲۰۰۰ نفر کشته شده اند. اما زلزله ای که بسیاری از پدر و مادرهای ما از آن خاطره دارند و یکی از پرتلغات ترین زمین لرزه های ایران است، زلزله بویین زهراست. زلزله ای به بزرگی ۷.۲ ریشتر که بیش از ۲۰ هزار کشته به جای گذاشت. آنچه از این زلزله در یادها مانده است، کمک رسانی مردمی و بخصوص حضور جهان پهلوان تختی در میان امدادسازان است. «